

2011 m. apžvalga

I. Įvadas

Tai yra penktoji viešai skelbiama Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (EDAPP), kuris teikia konsultacijas dėl ES teisės aktų pasiūlymų ir susijusių dokumentų, veiklos apžvalga. Ši apžvalga yra EDAPP metinės veiklos ciklo dalis. Kartą per metus EDAPP pateikia praėjusių metų savo veiklos ataskaitą. Be to, EDAPP paskelbia savo kitų metų ketinimų konsultacijų srityje sąrašą.

Bendros informacijos, susijusios su šia apžvalga, galima rasti 2005 m. kovo 18 d. strateginiame dokumente „EDAPP – Bendrijos institucijų patarėjas dėl pasiūlymų dėl teisės aktų ir susijusių dokumentų“¹. Šiame dokumente EDAPP nustatė savo politiką, susijusią su konsultacijų teikimu teisės aktų pasiūlymų srityje; šis uždavinys yra viena pagrindinių jo funkcijų, numatytų Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalyje ir 41 straipsnyje. EDAPP darbo metodas aprašytas strateginio dokumento 5 skyriuje. Didelę šio darbo dalį sudaro atranka ir planavimas (įskaitant reguliarią šios atrankos ir planavimo peržiūrą), kurie yra būtini siekiant veiksmingai konsultuoti.

Pagrindiniai šių metų apžvalgos šaltiniai, kaip įprasta, yra 2011 m. Komisijos teisėkūros ir darbo programa, taip pat Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų planas, Komisijos parengta Europos skaitmeninė darbotvarkė bei kiti susiję Komisijos planavimo dokumentai. Apžvalgą parengė su EDAPP dirbantys darbuotojai. Rengiant ją tam tikriems Komisijos suinteresuotiesiems subjektams buvo suteikta galimybė pateikti savo pasiūlymus. Šie pasiūlymai labai vertingi.

Šią apžvalgą sudaro du dokumentai:

- ši įvadinė dalis, kurioje pateikiama trumpa konteksto analizė ir EDAPP 2011 m. prioritetai;
- priedas, kuriame pateikiami atitinkami Komisijos pasiūlymai ir kiti neseniai priimti arba planuojami dokumentai, dėl kurių EDAPP turi pateikti nuomonę.

Priedas pirmą kartą buvo paskelbtas 2006 m. gruodžio mėn. ir nuo to laiko atnaujinamas tris kartus per metus.

EDAPP pateikus nuomonę dėl dokumento (ar kitaip viešai į ją sureagavus), paprastai jis išbraukiamas iš priedo. Tačiau reikėtų pabrėžti, kad pateikęs savo nuomonę EDAPP toliau dalyvauja teisėkūros procese. Ypatingais atvejais dalykas gali būti pakartotinai įtrauktas į

---

¹ EDAPP interneto svetainėje, žr. EDAPP / Leidiniai / Dokumentai.

² Neskaitant gruodžio mėn., informacija iš esmės atnaujinama gegužės ir rugsėjo mėn.

priedą, o tai reiškia, kad EDAPP rengiasi pateikti antrąją nuomonę. EDAPP nuomones taip pat galima rasti EDAPP interneto svetainėje³.

II. Trumpa konteksto analizė

Kadangi 2010 m. Komisijos darbo programa ir Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų planas buvo paskelbti atitinkamai kovo ir balandžio mėn., EDAPP apžvalga skelbiama vėliau nei įprastai – birželio, o ne gruodžio mėnesį. Todėl nuo šio paskelbimo praėjo tik šeši mėnesiai. Kai kurios 2010 m. apžvalgoje paminėtos iniciatyvos 2011 m. buvo pratęstos ir (arba) jas toliau rengs ES teisės aktų kūrėjai.

Taigi, pagrindinės 2010 m. apžvalgoje paminėtos tendencijos ir prioritetai didžia dalimi aktualūs ir šiandien. Tačiau per pastaruosius šešis mėnesius daugiausia dėl Komisijos priimtų komunikatų įvyko keletas svarbių įvykių. Komisija priėmė komunikatą dėl visapusiško požiūrio į asmens duomenų apsaugą Europos Sąjungoje⁴, komunikatą dėl Europos skaitmeninės darbotvarkės⁵, taip pat keletą komunikatų pradedant įgyvendinti atskirus Stokholmo programos skyrius dėl informacijos mainų.⁶ Dar vienas svarbus įvykis – reikšminga pažanga derinant susitarimus dėl duomenų apsaugos su trečiosiomis šalimis, visų pirma su Jungtinėmis Valstijomis dėl bendrojo ES ir JAV duomenų apsaugos susitarimo ir su keliomis kitomis trečiosiomis šalimis dėl keleivio duomenų įrašų.

2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, ankstesnioji ramsčių sistema panaikinta, dėl to policijos ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje įvyko esminių pokyčių. Naujoji Lisabonos sutartimi nustatyta teisinė tvarka turėjo įtakos ir EDAPP veiklai. Patvirtinta, kad vykdydamas teisės aktų leidėjų patarėjo funkcijas, EDAPP konsultuos teisės aktų leidėjus teisėkūros klausimais, turinčiais reikšmės duomenų apsaugai visose ES politikos srityse.

a. Naujos duomenų apsaugos teisės sistemos kūrimas

Teisė į duomenų apsaugą buvo patvirtinta ir sustiprinta Lisabonos sutartimi. Teisė į duomenų apsaugą įtvirtinta ES pagrindinių teisių chartijos, kuri dabar turi tokią pačią teisinę galią, kaip Sutartys, 8 straipsnyje. Be to, ši teisė nustatyta SESV 16 straipsnyje, kuris dabar yra vienas teisinis pagrindas duomenų apsaugos teisės aktams priimti. Šis naujas teisinis pagrindas tapo svarbiu postūmiu pradėti diskusijas dėl ES duomenų apsaugos taisyklių peržiūrėjimo. 2010 m. lapkričio 4 d. Komisija paskelbė komunikatą dėl visapusiško požiūrio į asmens duomenų apsaugą Europos Sąjungoje. Komisija išskyrė keletą pagrindinių klausimų ir tikslų, kurie turėtų būti peržiūrėti ateityje, pvz., įvesti pakeitimus, kurie sustiprintų asmenų teises ir išplėstų duomenų apsaugos mastą vidaus rinkoje, peržiūrėti duomenų apsaugos nuostatas policijos ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose, kad būtų galima geriau prisitaikyti prie globalizacijos iššūkių ir lengviau įgyvendinti sprendimus. EDAPP sveikina Komisijos iniciatyvą. EDAPP tvirtai įsitikinęs, kad vienas ar keli būsimi teisės pasiūlymai privalo būti tokie patys ambicingi ir praktiškai pagerinti duomenų apsaugos priemonių efektyvumą. EDAPP ypač remia idėją stiprinti dabar galiojančias duomenų apsaugos taisykles ir naujuose teisės aktuose įtraukti

³ Žr. Konsultacijos / Nuomonės.

⁴ KOM (2010) 609 galutinis.

⁵ KOM (2010) 245 galutinis.

⁶ Pvz., COM (2010) 386 galutinis dėl ES kovos su terorizmu politikos, COM(2010) 385 galutinis, informacijos valdymo laisvės, saugumo ir teisingumo reikalų srityje apžvalga, COM (2010) 673 galutinis, ES vidaus saugumo strategija".

policijos ir teismų bendradarbiavimo sritį (šiuo metu ši sritis reglamentuojama atskiru pamatiniu sprendimu 2008/977/TVR). Pasiūlymas dėl naujos teisinės sistemos turėtų būti paskelbtas 2011 metais. Naujoji duomenų apsaugos teisinė sistema yra vienas iš svarbiausių EDAPP veiklos prioritetų 2011 metais.

b. Tolesnė laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės plėtra

2009 m. gruodžio mėn. priimta Stokholmo programa. Ši programa pakeitė Hagos programą ir joje nustatyti Europos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės plėtros prioritetai kitiems penkeriems metams. Stokholmo programoje pabrėžiamas poreikis apsaugoti asmens duomenis globalioje visuomenėje, kuriai būdingi greiti technologiniai pokyčiai ir informacijos mainai be sienų.

Be to, programoje pabrėžiamas poreikis keisti duomenimis Europos saugumo labai ir numatoma sukurti Vidaus saugumo strategiją. Plėtodamas laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, Europos teisės aktų leidėjas turi nuolat ieškoti tinkamos pusiausvyros tarp, viena vertus, saugumo ir laisvo piliečių judėjimo, ir, kita vertus, jų privatumo ir asmens duomenų apsaugos. Anksčiau paminėti komunikatai informacijos mainų srityje rodo, kad Komisija rimtai vertina šį uždavinį.

Nereikia nė sakyti, kad EDAPP atidžiai stebės visus veiksmus, kurie šioje srityje skelbiami Stokholmo veiksmų plane ir įvairiuose komunikatuose. Visų pirma EDAPP norėtų paminėti atvykimo ir išvykimo sistemos bei keleivių registravimo programos sukūrimą, numatomą direktyvą dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) naudojimo teisėsaugos tikslais, Europos TFSP įvedimą, EUROSUR sukūrimą, galimybę įdiegti ES elektroninio kelionės leidimo sistemą (EKLS) ir kūno skenavimo įrangos naudojimą oro uostuose. Visos šios iniciatyvos susijusios su svarbiais duomenų apsaugos klausimais. Jis taip pat atidžiai stebės, kaip vyksta derybos dėl duomenų apsaugos susitarimų su trečiosiomis šalimis. Galiausiai EDAPP aktyviai dalyvaus peržiūrint Duomenų saugojimo direktyvą ir vertins, ar apibrėžtas šios direktyvos poreikis ir ar užtikrintas tokios priemonės proporcingumas.

c. Technologiniai pokyčiai. Europos skaitmeninė darbotvarkė

2010 m. gegužės mėn. Komisija paskelbė savo komunikatą dėl Europos skaitmeninės darbotvarkės. Skaitmeninėje darbotvarkėje nustatomi prioritetai greičiau plėtoti spartųjį internetą ir užtikrinti, kad namų ūkiai ir įmonės galėtų naudotis skaitmeninių technologijų teikiamomis galimybėmis. Daug skelbiamų iniciatyvų, susijusių su skaitmenine darbotvarke, gali turėti reikšmės duomenų apsaugai, pvz., elektroninės tapatybės (eID) sistema ir direktyvos dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo patvirtinimas ir peržiūra. Be to, EDAPP ir toliau stebės pasiūlymus, kuriuose numatyta diegti naujas technologijas tokiose srityse, kaip kelių transportas (e. judumo paketas) ir energetika (pažangių elektros tinklų naudojimas). Be to bus nagrinėjamas komunikatas dėl privatumo ir pasitikėjimo skaitmeninėje Europoje ir peržiūrėta direktyva dėl radijo ir telekomunikacijos įrangos.

d. Kitos sritys

Apskritai EDAPP atidžiai stebės ir visas kitas iniciatyvas, kurios gali turėti poveikį duomenų apsaugai. 2011 m. EDAPP ypač atidžiai nagrinės naujas iniciatyvas transporto srityje, kurioje be kitų projektų bus vykdoma kūno skenerių iniciatyva. Didelis dėmesys bus skiriamas plataus masto duomenų mainams, kurie gali būti vykdomi IMI (vidaus

rinkos informacinėje) sistemoje ir bendradarbiavimo vartotojų apsaugos sistemoje įgyvendinant e. teisingumo projektą. EDAPP ir toliau dalyvaus diskusijose dėl naujojo skaidrumo klausimams skirto reglamento, aptardamas duomenų apsaugos klausimus. Šios diskusijos įgauna dar didesnę svarbą Teisingumo Teismui priėmus sprendimą *Bavarian Lager* byloje.⁷

III. EDAPP 2011 m. prioritetai

EDAPP, kaip patarėjo ES teisės aktų ir susijusių dokumentų klausimais, politika nesikeis. Rezultatų nuoseklumas turi esminę reikšmę EDAPP mėginant užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp duomenų apsaugos ir kitų (viešųjų) interesų. Kaip ir ankstesniais metais, EDAPP ketina pateikti savo nuomonę dėl visų teisės aktų pasiūlymų, turinčių esminę reikšmę duomenų apsaugai. EDAPP taip pat gali nagrinėti ir neteisines priemones, kai dėl jų kyla esminių duomenų apsaugos klausimų. Toliau pateikiamas negalutinis pagrindinių klausimų sąrašas, kuriems EDAPP skirs didžiausią dėmesį 2011 m.:

- a. Naujos duomenų apsaugos teisinės sistemos kūrimas
  - ES duomenų apsaugos sistemos persvarstymas
  - ES lygiu taikomų duomenų apsaugos taisyklių peržiūra
  - Šiuo metu vykdomų darbų pabaigimas šiose pagrindinėse srityse: „atsakomybės“ ir „sutikimo“ sąvokų tikslinimas, taip pat taikytinos teisės ir jurisdikcijos klausimas (kartu su nacionalinėmis duomenų apsaugos institucijomis, dalyvaujant 29 straipsnio darbo grupei).
- b. Tolesnė laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės plėtra
  - ES-PNR
  - ES TFSP
  - Duomenų saugojimo direktyvos peržiūra
  - Sienų valdymas ir atvykimo ir išvykimo sistema
  - Keleivių registracijos programa (KRP)
  - ES EKLS
  - EUROSUR
  - Terorizmas ir lėšų išaldymas
  - Susitarimų dėl duomenų apsaugos su trečiosiomis šalimis derinimas
- c. Technologiniai pokyčiai ir skaitmeninė darbotvarkė
  - Komunikatas dėl privatumo ir pasitikėjimo skaitmeninėje ES
  - E. judumo paketas
  - Pažangiųjų elektros tinklų reglamentavimo sistema
  - Direktyvos dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo peržiūra
  - Direktyvos dėl radijo ir telekomunikacijų įrangos peržiūra
- d. Kitos sritys
  - Transporto srityje vykdomos iniciatyvos (taip pat ir kūno skenerių naudojimas)
  - Muitinių bendradarbiavimas
  - E. teisingumo, IMI ir CPCS projektai
  - „Skaidrumo“ reglamento peržiūra

---

⁷ Byla C-28/08, *Europos Komisija prieš Bavarian Lager*, dar nepaskelbta ECR.

Briuselis, 2010 m. gruodžio mėn.